

ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ที่มีต่อความสามารถ ในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

EFFECTS OF LEARNING MANAGEMENT USING THE SQ4R TEACHING METHOD ON ANALYTICAL READING ABILITY OF YEAR-3 SECONDARY SCHOOL STUDENTS.

ฐานันดร จูทิม¹, เด่นดาว ชลวิทย์², นพคุณ คุณาชีวะ³

มหาวิทยาลัยรามคำแหง^{1,2,3}

Thanandon Juthim¹, Dendow Chollawit², Noppakun Kunacheva³

Ramkhamhaeng University, Thailand^{1,2,3}

Corresponding Author E-mail : kruteethai24@gmail.com

(Received : October 29, 2025; Edit : November 9, 2025; accepted : November 12, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R เป็นการวิจัยแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อน-หลัง (One-Group Pretest-Posttest Design) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/11 ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรปราการที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R แผนละ 2 คาบเรียน จำนวน 4 แผน และแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ จำนวน 30 ข้อ โดยนำข้อสอบวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีการของ (Kuder Richardson) คูเดอร์ -ริชาร์ดสัน K-20 พบว่า แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.28 – 0.63 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.28 – 0.63 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86 มีการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน (dependent sample t-test)

ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์; วิธีสอนแบบ SQ4R

Abstract

The objective of this research was to compare the analytical reading abilities of Year-3 Secondary School Students before and after receiving instruction through the SQ4R teaching method. The research utilized a one-group pretest-posttest experimental design. The sample group consisted of 40 students from Class 3/11 at a secondary school in Samut Prakan Province, who were enrolled in the second semester of the 2024 academic year. The participants were selected using purposive sampling. The research instruments included four lesson plans based on the SQ4R method, each lasting two class periods, and a 30-item analytical reading ability test. The test items were analyzed to determine the difficulty index (p), discrimination index (r), and reliability using the Kuder–Richardson Formula 20 (KR-20). The analysis revealed that the analytical reading ability test had difficulty indices ranging from 0.28 to 0.63, discrimination indices ranging from 0.28 to 0.63, and a reliability coefficient of 0.86. Data were analyzed using the mean (M), standard deviation (SD), and a dependent sample t -test.

The results revealed that the students' analytical reading abilities after being taught using the SQ4R method were significantly higher than before the instruction, at the 0.05 level of statistical significance.

Keywords: Analytical reading ability; SQ4R teaching method

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การอ่าน เป็นทักษะที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิต เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ที่สำคัญของมนุษย์ ที่อาศัยการคิด วิเคราะห์ ซึ่งการอ่าน มีหลายรูปแบบแตกต่างกันตามจุดมุ่งหมาย หรือวัตถุประสงค์ของผู้อ่าน การอ่านที่สำคัญรูปแบบหนึ่งที่สำคัญในปัจจุบัน คือ การอ่านเชิงวิเคราะห์ ซึ่งผู้อ่านจะต้องระบุจุดมุ่งหมาย สาระสำคัญของเรื่อง จำแนกสิ่งที่เห็นข้อคิดเห็นข้อเท็จจริง สามารถระบุข้อคิดจากเรื่อง ประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้ ซึ่งสอดคล้องกับเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์(2563) ที่กล่าวว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ ผู้อ่านจะต้องบอกได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร สิ่งที่ย่านมีรูปแบบคำประพันธ์อย่างไร พิจารณาว่า เนื้อหามีอะไรบ้าง พิจารณาว่าองค์ประกอบแต่ละส่วนของเรื่องสัมพันธ์กันอย่างไร วิเคราะห์ทฤษฎีของผู้อ่านได้

ในปัจจุบันพบว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ เป็นสิ่งสำคัญต่อโลกในศตวรรษที่ 21 การอ่านเชิงวิเคราะห์มีความสำคัญต่อการใช้ชีวิตในสังคมยุคปัจจุบันที่มีความเป็นเป็นอย่างมาก โดยจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้ผู้อ่านประเมินคุณค่าและความน่าเชื่อถือของสิ่งที่อ่านก่อนการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ (อิงฟ้า ทองทรง, 2566: 16) โดยในหลักสูตรแกนกลาง พุทธศักราช 2551 กำหนดให้เนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ในสาระที่ 1 การอ่าน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จะต้องมีสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ จากผลการทดสอบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ดำเนินการทดสอบนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กำลังจะศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมทดสอบทั้งสิ้น 413,269 คน ประจำปี 2567 ซึ่งวัดสมรรถนะการอ่านในมิติของการเข้าถึงคั่นสาระ การวิเคราะห์ ตีความ และการสะท้อนประเมินจากการอ่าน พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยด้านการอ่านทั่วประเทศ เท่ากับ 10.54 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน ซึ่งคะแนนเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ 50 โดยสมรรถนะที่ต้องพัฒนาคือ การประเมินและสะท้อนสิ่งที่ได้จากการอ่าน อันมีผลมาจากปัญหาการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน (สมเจตน์ พันธุ์พรหม, 2568) นอกจากนี้จากการทดสอบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนในจังหวัดสมุทรปราการ ส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ 50 แสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดสมุทรปราการมีปัญหา จึงมีความจำเป็นที่จะต้องหาวิธีสอนที่สามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้สูงขึ้น เพื่อแก้ปัญหาการอ่านเชิงวิเคราะห์ที่จะส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาไทยในอนาคต

วิธีสอนแบบ SQ4R เป็นวิธีการสอนหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการอ่านได้ดี โดยการฝึกอ่านซ้ำ ๆ โดยวิธีการสอนแบบ SQ4R มีวิวัฒนาการมาจากวิธีการสอบ SQ3R ซึ่งเป็นวิธีการอ่านที่มีประสิทธิภาพ ผู้เรียนได้ฝึกอ่านจับใจความ วิเคราะห์เรื่อง คาดเดาคำตอบจากสิ่งที่อ่านได้ เข้าใจแนวคิดของเรื่อง และผู้แต่ง สามารถจดจำเรื่องและทบทวนเรื่องที่อ่านอย่างมีประสิทธิภาพ (สุคนธ์ สินธพานนท์, 2545) จึงเป็นวิธีการสอนที่จะช่วยแก้ปัญหาเรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยซึ่งมีผู้ได้ทำการวิจัยไว้ในหลาย ๆ ครั้ง แม้ว่าจะมีผู้พยายามแก้ไขปัญหามหาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์หลายครั้ง แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ดังจะเห็นได้จากคะแนนการทดสอบที่ต้องใช้ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เช่น การสอบ O-NET ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งสาระการอ่าน มีคะแนนต่ำที่สุด หรือผลการประเมินสมรรถนะนักเรียน (PISA) ที่พบว่าคะแนนด้านการอ่าน ต่ำที่สุดใน 3 ด้าน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้หาวิธีการสอนที่จะสามารถช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนได้ พบว่า วิธีการสอนแบบ SQ4R ของพอค (Pauk 1984 diting, Fares 1997: 582) เป็นวิธีการสอนที่มีขั้นตอนชัดเจน มี 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นสำรวจ (Survey) คือ การสำรวจเนื้อเรื่องแบบคร่าว ๆ เพื่อหาใจความสำคัญของเรื่อง ขั้นที่ 2 ขั้นการตั้งคำถาม (Question) ตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน ว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร เพื่อหาคำตอบจากสิ่งที่อ่าน ขั้นที่ 3 ขั้นการอ่าน (Read) อ่านเพื่อหาคำตอบแบบละเอียด โดยอาจจะอ่านซ้ำ ๆ เพื่อหาประเด็นสำคัญของเรื่องที่อ่าน ขั้นที่ 4 ขั้นการบันทึก (Record) จดบันทึกสิ่งที่อ่าน ตามความเข้าใจของผู้เรียน โดยสรุปจากขั้นตอนที่ 3 แบบสั้น ๆ เฉพาะส่วนที่เป็นประเด็นสำคัญของบทอ่าน ขั้นที่ 5 ขั้นการจดจำ (Recite) ทบทวนสิ่งที่บันทึก สรุปสิ่งที่สำคัญจากการบันทึก โดยอาจใช้การตั้งคำถาม เพื่อหาคำตอบใหม่อีกครั้ง แล้วสรุปเป็นภาษาของตนเองให้มากที่สุด ขั้นที่ 6 ขั้นการสะท้อนความคิด (Reflect) สรุปและแสดงความคิดเห็น ว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ระบุเหตุผล ขยายความสิ่งที่อ่าน รวมทั้งสามารถเชื่อมโยงความรู้ระหว่างบทอ่านกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ผู้เรียนสามารถสรุปสาระสำคัญได้ด้วยตนเอง จึงมีความเหมาะสมที่จะใช้ในการพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ที่ผู้เรียนจะต้องวิเคราะห์และสรุปสาระสำคัญด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสถาพร ปุ่มเป้า(2563) พบว่า ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์วรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง ของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

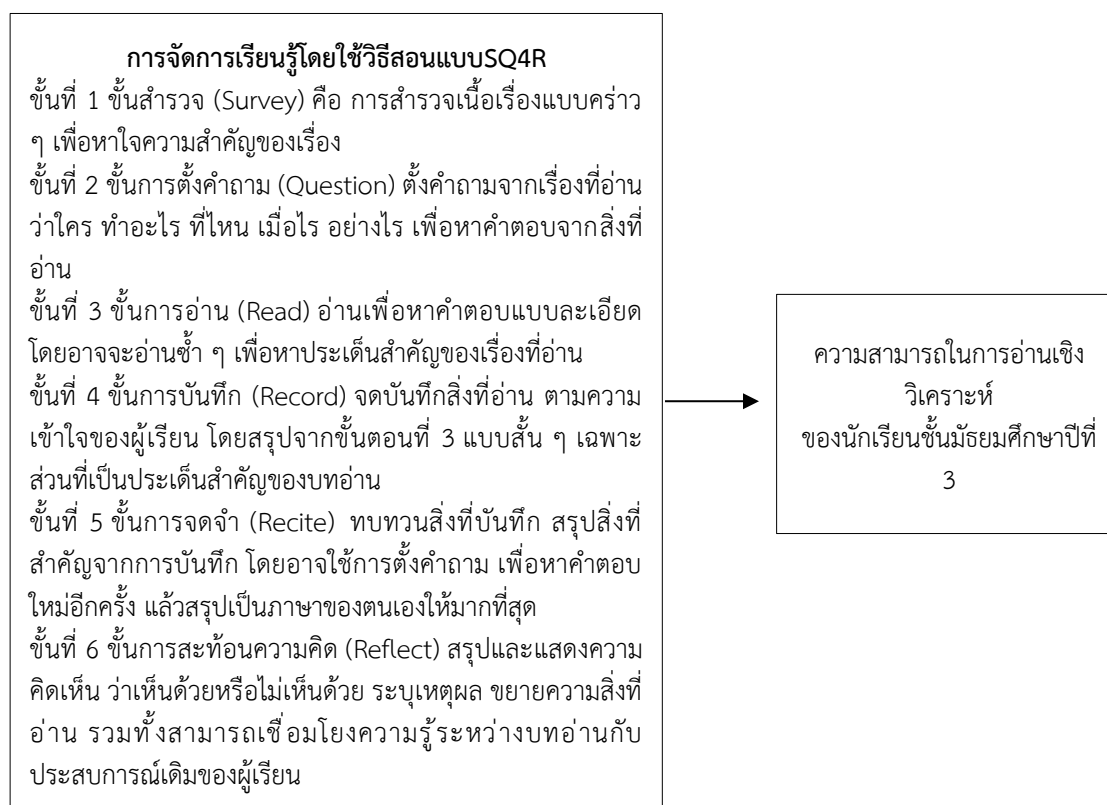
ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำวิธีการสอนแบบ SQ4R พัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพราะความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ มีความสำคัญต่อสมรรถนะการอ่านที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต และ

การศึกษาต่อ ทั้งในการสอบ O-NET รวมทั้งโปรแกรมการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล หรือ PISA ซึ่งหากนักเรียนมีความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ จะทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจในสิ่งที่ผู้ส่งสารต้องการถ่ายทอด รวมถึงเป็นการพัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านในระดับที่สูงขึ้นต่อไปได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลัง การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R

กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R มีความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรปราการ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ทั้งหมด 15 ห้องเรียน จำนวน 593 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/11 โรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรปราการ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 40 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ตัวแปร

ตัวแปรต้น : วิธีสอนแบบ SQ4R

ตัวแปรตาม : ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบSQ4R จำนวน 4 แผน แผนละ 2 คาบเรียน (คาบเรียนละ 50 นาที) รวมทั้งสิ้น 8 คาบเรียน ไม่รวมการทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบSQ4R โดยแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบSQ4R มี 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นสำรวจ (Survey) ขั้นที่ 2 ขั้นการตั้งคำถาม (Question) ขั้นที่ 3 ขั้นการอ่าน (Read) ขั้นที่ 4 ขั้นการบันทึก (Record) ขั้นที่ 5 ขั้นการจดจำ (Recite) ขั้นที่ 6 ขั้นการสะท้อนความคิด (Reflect) โดยมีโครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบSQ4R

แผนการจัดการเรียนรู้	เนื้อหาในการจัดการเรียนรู้	ระยะเวลา (คาบเรียน)
1.การอ่านวิเคราะห์นิทาน	หลักการวิเคราะห์บทอ่าน ประเภทนิทาน	2
2.การวิเคราะห์บทอ่านประเภทแผนภูมิรูปภาพ	หลักการวิเคราะห์บทอ่านที่เป็นแผนภูมิรูปภาพ และกราฟรูปภาพ	2
3.การวิเคราะห์บทอ่านที่เป็นสื่อสนทนาออนไลน์	หลักการวิเคราะห์บทอ่านที่เป็นสื่อออนไลน์	2
4.การอ่านวิเคราะห์บทความให้ความรู้	หลักการวิเคราะห์บทอ่าน ประเภทบทความให้ความรู้	2
รวม		8

3.2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ ใช้ทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบSQ4R ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ของแผนการจัดการเรียนรู้ และนิยามเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วย แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ จำนวน 30 ข้อ โดยมีคะแนนข้อละ 1 คะแนน รวมทั้งสิ้น 30 คะแนน โดยกำหนดโครงสร้างของแบบทดสอบ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 โครงสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์

เนื้อหา	น้ำหนักความสำคัญเชิงพฤติกรรม						รวม (ข้อ)
	ระบุ จุดมุ่งหมาย ของผู้แต่งได้	สรุป สาระสำคัญของ เรื่องที่ อ่านได้	เรียงลำดับ เหตุการณ์ใน เรื่องได้	แยกแยะ ข้อคิดเห็นและ ข้อเท็จจริงได้	บอก ข้อคิดที่ได้ จากการ อ่านได้	ประเมินความ น่าเชื่อถือของ เรื่องที่อ่านได้	
1.การวิเคราะห์บทอ่านประเภทนิทาน	1	2	1	1	1	1	7

2.การวิเคราะห์บทอ่านประเภทแผนภูมิรูปภาพ	2	3	1	1	1	2	10
3.การวิเคราะห์บทอ่านที่เป็นสื่อสนทนาออนไลน์	1	1	1	1	1	1	6
4.การอ่านวิเคราะห์บทความให้ความรู้	1	2	1	1	1	1	7
รวม (ข้อ)	5	8	4	4	4	5	30

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1.แผนการจัดการเรียนรู้

เมื่อผู้วิจัยออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ จากนั้นนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านระเบียบวิธีวิจัย จำนวน 1 ท่าน เพื่อประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ผลการประเมินภาพรวมแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบSQ4R มีคุณภาพในระดับ เหมาะสมมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.42 จึงถือว่าเป็นแผนการเรียนรู้ที่ใช้ได้ มีความเหมาะสม

2.แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์

เมื่อผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์เรียบร้อยแล้ว จึงนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม จากนั้นนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (IOC : Index of item Objective Congruence) พบว่าทุกข้อมีดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และนำแบบทดสอบไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง และนำข้อสอบวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีการของ (Kuder Richardson) คูเดอร์ - ริชาร์ดสัน K-20 พบว่า แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.28 – 0.63 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.28 - 0.63 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86 จากนั้นผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ก่อนเรียน และหลังเรียนที่ปรับปรุงแล้วไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่3/11 ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยในครั้งนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการขออนุญาตจากหน่วยงานต้นสังกัด โดยได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการโรงเรียน แห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรปราการ ให้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยในโรงเรียนได้ นอกจากนี้ยังได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองของนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในครั้งนี้นำก่อนเริ่มดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย (try out) และการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ตลอดจนนักเรียนกลุ่มเป้าหมายในครั้งนี้นำเข้าร่วมการวิจัยและได้รับการชี้แจงถึงสิทธิในการถอนตัวจากการเข้าร่วมงานวิจัยตลอดระยะเวลาการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยยืนยันว่าจะไม่มีผลต่อคะแนนและเกรดในรายวิชาที่ผู้วิจัยสอน ทั้งนี้เพื่อเป็นไปตามหลักจริยธรรมการวิจัย นอกจากนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายไว้เป็นความลับและใช้นามสมมติแทนชื่อและนามสกุลของนักเรียนทุกคน (Creswell & Guetterman, 2019; Thomas, 2017)

2. ผู้วิจัยทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-Test) โดยนักเรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3. ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R จำนวน 4 แผนการจัดการเรียนรู้ แผนละ 2 คาบเรียน รวมทั้งสิ้น 8 คาบเรียน เป็นระยะเวลา 3 สัปดาห์ ไม่รวมการทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้

4. เมื่อจัดการเรียนรู้ครบถ้วน ตามที่ออกแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ ดำเนินการทดสอบหลังเรียน (Post-Test) ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์หลังเรียนเพียงข้อเดียวกับการจัดการเรียนรู้ แล้วบันทึกคะแนนเพื่อเปรียบเทียบคะแนนนักเรียน

5. นำผลคะแนนความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์มาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำคะแนนการทดสอบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานคือทดสอบค่า t-test dependent

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่าผลการวิเคราะห์ข้อมูลการทดสอบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/11 ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรปราการ ก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่ามีความแตกต่าง คือผลการทดสอบหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีรายละเอียดการวิเคราะห์ผลตามตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R

การทดสอบ	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t (39)	p
	M	S.D.	M	S.D.		
ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์	8.73	3.92	19.58	4.21	14.26	0.00**

หมายเหตุ **P < .05

ผลการวิจัยพบว่า จากตารางที่ 3 แสดงผลความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 8.73 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.92 ส่วนความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 19.58 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 4.21 เมื่อตรวจสอบพบว่าความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยข้างต้นตอบรับกับวัตถุประสงค์การวิจัย และสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ ผู้เรียนได้มีโอกาสอ่านเนื้อหา แลกเปลี่ยน

ความรู้กับเพื่อนร่วมชั้น และสามารถสรุปความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชลธิดา หงษ์เหม (2560) พบว่าความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดสูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R มีขั้นตอนชัดเจน เป็นระบบ ผู้วิจัยสามารถออกแบบ และกำหนดขั้นตอนวิจัยได้ด้วยตนเอง

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R โดยนำเนื้อหาบทอ่านประเภทนิทาน บทความให้ความรู้ บทอ่านประเภทแผนภูมิรูปภาพ และบทอ่านที่เป็นสื่อสนทนาออนไลน์ ที่หลักสูตรแกนกลางพ.ศ.2551 ได้ระบุไว้เป็นสาระการเรียนรู้แกนกลาง มาใช้เป็นบทอ่านตามขั้นตอนของ SQ4R ที่มี 6 ขั้นตอน ที่ผู้เรียนจะต้องวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น ผูกตั้งคำถาม และหาคำตอบ รวมทั้งสรุปความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะเห็นว่าวิธีสอนแบบ SQ4R มีจุดมุ่งหมายในการอ่าน มีขั้นตอนที่ชัดเจน ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นริศรา ชยธวัช (2563) พบว่าความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับผังกราฟิก หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ผู้เรียนได้เกิดการวิเคราะห์บทอ่านที่ชัดเจน เป็นขั้นตอน และมีความหลากหลายมากขึ้น

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า ผลการทดสอบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ช่วยให้ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนกลุ่มนี้สูงขึ้นกว่าก่อนเรียน โดยผู้สอนสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ สามารถอภิปรายแลกเปลี่ยนกันในห้องเรียน เป็นห้องเรียนที่เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ระหว่างกันในห้องเรียน มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น บรรยากาศในห้องเรียนเต็มไปด้วยบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ และสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ได้

องค์ความรู้ใหม่

ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูงขึ้น หลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ครูผู้สอนสามารถออกแบบวิธีสอนตามขั้นตอนด้วยตนเอง รูปแบบการสอนมีความยืดหยุ่น สามารถปรับให้เหมาะสมกับเวลาเรียน และช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้วิจัยควรศึกษาขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R อย่างละเอียด เพื่อวางแผนออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา รวมทั้งความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้

1.2 ผู้วิจัยควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนของวิธีสอนแบบ SQ4R ให้เหมาะสมกับเวลา เนื่องจากหากจัดกิจกรรมที่มีความซับซ้อน อาจทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ทันเวลาในคาบเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรประยุกต์การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R กับเนื้อหาการอ่านประเภทอื่น ๆ เช่น การอ่านสารคดี การอ่านนวนิยาย การอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ เป็นต้น

2.2 ควรมีการเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R กับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนอื่น ๆ ที่ไม่ใช่การสอนแบบปกติ

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2563). **การคิดเชิงวิเคราะห์**. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: ชัคเชส.
- ชลธิดา หงษ์เหม. (2560). **การพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นริศรา ชยธวัช. (2563). **การพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมเจตน์ พันธุ์พรหม. (2568). **เอกสารบรรยายการพัฒนาความฉลาดรู้ของผู้เรียน**. ศูนย์PISA สพฐ.
- สุคนธ์ สีนธพานนท์ และคณะ. (2554). **การจัดกระบวนการเรียนรู้ : เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพฯ :อักษรเจริญทัศน์.
- อิงฟ้า ทองทรง. (2566). **การพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดการเรียนรู้SQP2RSร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด**. การศึกษาอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- Creswell, J. W. & Guetterman, T. C. (2019). **Educational Research: Planning, Conducting, and Evaluating Quantitative and Qualitative Research**. 6th ed. New York: Pearson Education.
- Pauk, W. (1984). **The New SQ4R**. Reading World, 23(3), 274–275.
- Robinson, F. P. (1961). **Effective study**. New York: Harper and Brothers.